

Noget, der hører til Behagelighederne, men vi ere jo godt vantte til Touren; det finde vi os nok i, for Folket er det i al Fald en Besværlighed, og det er vistnok for en stor Deel af Folket uforståeligt; at, skjøndt den nærværende Rigsdag kommer saa godt ud af det med den nærværende Regjering, blive vi dog Alle jagede hjem igjen, men vi ere nu vantte til saadan Behandling af de andre Ministerier, altsaa siger jeg, det have vi tilbage, at der skal foretages nye Valg, og altsaa kunne vi have det Haab.

Formanden: Jeg kan dog ikke undlade at bemærke, at det var just ikke noget meget heldigt Udtryk, den ærede Taler brugte om den grundlovmæssige Oplosning.

Moug: Jeg er enig med min ærede Ven og Nabo fra Hjerting (H. Hage) og uenig med den foregaaende ærede Taler deri, at jeg troer, at det ikke letteligt kunde forsvares at stemme mod den hvilende Grundlovsbestemmelse. Vel troer jeg ingenlunde, at de nye Medlemmer, som ere traadte herind i Salen, uden videre ere bundne ved Forsamlingens tidligere Beslutninger, hvori de ikke have deeltaget, eller at ikke overstemte Minoriteter skulde have Ret til paa ethvert Stadium af en Sag at forsøge at sætte deres Anskuelse igjennem; men jeg troer, at den nærværende Sag har en ganske særegen Sammenhæng. Den er Resultatet af et heelt Aars Forhandlinger, den er næsten med Genstemmighed antagen i begge Rigsdagens Afdelinger. Der er ikke fremkommet noget Nyt siden den Tid, som kunde forandre Anskuelserne og give den et andet Udfald; men der har derimod paa dette for uroffeligt anseete Resultat dannet sig en Regjering, der har opstillet som sit Program at gjenføre den hvilende Grundlovsbestemmelse. Deraf følger, at vi altsaa, ved nu at forkaste eller forandre den, ville kaste Regjeringen overende, og det troer jeg i nærværende Dieblik, at alle fornuftige Folk maae være enige om vilde være et yderst uforvarsligt Skridt. Forøvrigt kan jeg være enig i flere af de Indvendinger, der ere gjorte imod Udfastet, som det foreligger, og jeg vilde have stemt imod flere af deis Be-

stemmelser, dersom jeg havde været Medlem af den Rigsdag, der i sin Tid vedtog dem. Jeg anseer saaledes det første Alternativ i § 5 for uheldigt; jeg finder det aldeles ikke motiveret, at Rigsdagen i sin Tid gif ind derpaa, fordi det Grundlag, hvorfra den hele Forhandling var gaaet ud, nemlig Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, udtrykkeligt tilsiger Rigsdagens Medvirkning ved Fællesforsatningens Tilblivelse (Lindberg: Forl.). Jeg er heller ikke tilfreds med Slutningsbestemmelsen i § 2; jeg anseer den ligesom Folkethingetsmanden for Præsto Amts Aede Valgfreds (Grundtvig) for uheldig, skjøndt jeg erkjender — og det har jo den samme ærede Rigsdagsmand saavel som en anden, der deler hans Mening, idag gjort sig Umage for at bevise —, at det er umuligt at komme til en klar Grændse imellem de særlige og de fælles Anliggender, saa at denne Slutningsbestemmelse, at § 2 kan forandres ved Lov, saa at sige, er en factist Nødvendighed. Men jeg troer, at det Særlige ved den er det, at, dersom Fællesforsatningen bliver stærk, saa vil, ifølge den Naturlov, at de større Regemer altid tildrage de mindre, en stor Deel særlige Anliggender blive dragne ind under de almindelige, og Friheden herved sættes i Fare.

Men hert er det netop, at jeg er uenig med min ærede Ven fra Hjerting (H. Hage). Jeg troer ikke, at Fællesforsatningen vil blive stærk; jeg troer, at den vil blive svag; jeg kan ikke tænke mig, at en Forsatning, som skal omslutte saa forskjellige Dele, hvor Meninger og Stemninger divergere saa meget fra hinanden, skulde kunne blive stærk. Jeg troer, at Absolutismen kunde danne en stærk Heelstat; men jeg troer ikke, at den constitutionelle Heelstat kan blive stærk, og deri seer jeg en Betryggelse mod nogle af de Farer, hvormed Heelstaten kunde true vor nationale Selvstændighed og Frihed. Jeg troer, at, dersom det viser sig, at Fællesorganet bliver svagt, saa maae vi søge Sammenholdspunktet hos Regjeringen; men paa Regjeringen vil det danske Folk, naar det bevarer og benytter sin Frihed rigtigt, altid kunne udøve en stor, om end ikke til lovlige og juridiske Former bunden, saa dog meget betydelig moralsk Indflydelse. Jeg troer, at det er det danske Folks